

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง การรับรู้และความไม่พึงพอใจต่อภาพลักษณ์รูปร่างของนักศึกษาหญิง ที่อาศัยอยู่หอพักนักศึกษาหญิง 8 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จ.เชียงใหม่ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ในช่วงเดือนมกราคมถึง เมษายน พศ. 2557 ได้จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 282 คน นำเสนอผลการศึกษาออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1: ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2: การรับรู้และความไม่พึงพอใจต่อภาพลักษณ์รูปร่าง

ส่วนที่ 3: การทดสอบความสัมพันธ์

3.1 ดัชนีมวลกายกับการรับรู้ภาพลักษณ์รูปร่าง

3.2 การรับรู้ภาพลักษณ์รูปร่างกับความไม่พึงพอใจต่อภาพลักษณ์รูปร่าง

3.3 ดัชนีมวลกาย การรับรู้ภาพลักษณ์รูปร่าง และความไม่พึงพอใจต่อภาพลักษณ์รูปร่างกับการใช้ยาลดน้ำหนัก

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาหญิง จำนวน 282 คน เป็นนักศึกษาปีที่ 2 (ร้อยละ 37.6) รองลงมาคือนักศึกษาปีที่ 1 (ร้อยละ 34.4) ซึ่งอายุเฉลี่ยของนักศึกษาคือ 19.57ปี หรือ มีอายุอยู่ในช่วง 16 - 18 ปี (ร้อยละ 30.1) และช่วงอายุ 19 - 24 ปี (ร้อยละ 69.9) (ตารางที่ 4.1)

กลุ่มตัวอย่างมีดัชนีมวลกายเข้าเกณฑ์อ้วน (ร้อยละ 13.1) อยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่ามาตรฐานในสัดส่วนที่สูง (ร้อยละ 35.8) มีผู้ที่เคยลดน้ำหนักใน 1 ปีที่ผ่านมา สูงถึงร้อยละ 43.9 ในจำนวนนี้ เลือกรักษาในการลดน้ำหนัก ร้อยละ 19.9

ตารางที่ 4.1 จำนวน ร้อยละ ของข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน (n = 282)	ร้อยละ
ระดับชั้น		
นักศึกษาปีที่ 1	97	34.4
นักศึกษาปีที่ 2	106	37.6
นักศึกษาปีที่ 3	55	19.5
นักศึกษาปีที่ 4	24	8.5
อายุ		
16 - 18	85	30.1
19- 24	197	69.9
ค่าเฉลี่ย 19.57 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.64		
พิสัย (24-16 = 8)		
ดัชนีมวลกาย		
ต่ำกว่าเกณฑ์	101	35.8
ปกติ	144	51.1
อ้วน	37	13.1
การลดน้ำหนัก ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา		
ไม่เคย	158	56.0
เคย	124	44.0
วิธีการลดน้ำหนัก		
ใช้ยา	56	19.9
ไม่ใช้	66	23.4
ไม่ระบุ	2	0.7

ส่วนที่ 2 การรับรู้และความไม่พึงพอใจต่อภาพลักษณ์รูปร่างของกลุ่มตัวอย่าง

การรับรู้ภาพลักษณ์รูปร่างของกลุ่มตัวอย่างพบว่ามากกว่าครึ่งหนึ่งของนักศึกษาหญิง(ร้อยละ 56.4) มีความกังวลเรื่องรูปร่างเมื่อแบ่งระดับความกังวลเรื่องรูปร่างออกเป็น 3 ระดับ พบว่ากลุ่มที่มีความกังวลเล็กน้อยมากที่สุด ตามด้วยกลุ่มที่มีความกังวลปานกลาง และ มีความกังวลเรื่องรูปร่างเป็นอย่างมาก (ร้อยละ 41.9, 12.4 และ 2.1 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.2)

ในส่วนของความไม่พึงพอใจต่อภาพลักษณ์รูปร่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาหญิงที่ไม่พึงพอใจต่อภาพลักษณ์รูปร่างของตนเองสูงสุดในส่วนของช่วงลำตัว (ร้อยละ 22.6) ถัดมาเป็นส่วนของร่างกายทั่วไป(ร้อยละ 18.8) และ ส่วนของช่วงหัว(ร้อยละ 14.8) ความไม่พึงพอใจทั้ง 3 ส่วนข้างต้น ส่วนมากอยู่ในระดับเล็กน้อยเท่านั้น สัดส่วนของความไม่พึงพอใจสูงสุด คือช่วงลำตัว ซึ่งพบมีผู้ไม่พึงพอใจปานกลาง (ร้อยละ 5.7) ถึงมาก (ร้อยละ 2.1) สูงสุด เมื่อเทียบกับส่วนอื่นของร่างกายทั่วไป และช่วงหัว (ตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.2 จำนวน ร้อยละ ของการรับรู้ภาพลักษณ์รูปร่างของกลุ่มตัวอย่าง

การรับรู้ภาพลักษณ์รูปร่าง	จำนวน	ร้อยละ
กังวลเรื่องภาพลักษณ์รูปร่าง	159	56.4
กังวลมาก	6	2.1
กังวลปานกลาง	35	12.4
กังวลเล็กน้อย	118	41.9
ไม่กังวลเรื่องภาพลักษณ์รูปร่าง	123	43.6
ค่าเฉลี่ย 86.22 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 27.63		
รวม	282	100.0

ตารางที่ 4.3 จำนวน ร้อยละ ของความไม่พึงพอใจต่อภาพลักษณ์รูปร่างของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนของร่างกาย	ระดับความพึงพอใจต่อภาพลักษณ์รูปร่าง(n=282)						
	ไม่พึงพอใจจำนวน (ร้อยละ)				พึงพอใจ จำนวน (ร้อยละ)		
	มากที่สุด	ปานกลาง	เล็กน้อย	รวม	เฉยๆ	พึงพอใจ	รวม
ทั่วไป	4 (1.5)	10 (3.5)	39	53(18.8)	118	111 (39.4)	282 (100)
ช่วงหัว	2 (0.7)	6 (2.1)	34	42(14.8)	110	130 (46.2)	282 (100)
ช่วงลำตัว	6 (2.1)	16 (5.7)	42	64(22.6)	128	90 (31.6)	282 (100)

ส่วนที่ 3 การทดสอบความสัมพันธ์

3.1 ความสัมพันธ์ระหว่าง ดัชนีมวลกาย กับการรับรู้ภาพลักษณ์รูปร่าง เมื่อแบ่งกลุ่มนักศึกษาตามดัชนีมวลกาย เป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่อ้วน และกลุ่มที่มีน้ำหนักปกติ หรือ ต่ำกว่าเกณฑ์ กับการรับรู้ภาพลักษณ์ พบว่า กลุ่มที่มีดัชนีมวลกายในระดับอ้วน ร้อยละ 70.3 มีความกังวลเรื่องภาพลักษณ์หรือรูปร่าง ในขณะที่กลุ่มปกติ/ต่ำกว่าเกณฑ์ พบมีผู้ที่มีความกังวล ร้อยละ 54.3 แต่ผลการวิเคราะห์ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีมวลกายและการรับรู้ภาพลักษณ์รูปร่าง อย่างมีนัยสำคัญ (P value = 0.77)

ตารางที่ 4.4 ความสัมพันธ์ระหว่าง ดัชนีมวลกาย กับ การรับรู้ภาพลักษณ์รูปร่าง

ดัชนีมวลกาย	การรับรู้ภาพลักษณ์รูปร่าง		รวม	ไค สแควร์ P- value
	กังวล	ไม่กังวล		
อ้วน	26(70.3)	11(29.7)	37(100)	0.068
ปกติ/ต่ำกว่าเกณฑ์	133(54.3)	112(45.7)	245(100)	
รวม	159(56.4)	123(43.6)	282(100)	

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้ภาพลักษณ์รูปร่าง กับความไม่พึงพอใจต่อภาพลักษณ์รูปร่าง เมื่อแบ่งกลุ่มนักศึกษาตามกลุ่มการรับรู้ภาพลักษณ์รูปร่าง เป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่กังวล และกลุ่มที่ไม่กังวล กับความไม่พึงพอใจต่อภาพลักษณ์รูปร่าง พบว่า กลุ่มที่กังวล ร้อยละ 41.5มีความไม่พึงพอใจต่อภาพลักษณ์รูปร่าง เปรียบเทียบกับกลุ่มที่ไม่กังวล มีร้อยละ 30.9 ที่ไม่พึงพอใจต่อภาพลักษณ์รูปร่าง จากผลการวิเคราะห์ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ภาพลักษณ์รูปร่างกับความไม่พึงพอใจต่อภาพลักษณ์รูปร่าง (p value = 0.067)

ตารางที่ 4.5 ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ภาพลักษณ์รูปร่างกับความไม่พึงพอใจต่อภาพลักษณ์รูปร่าง

การรับรู้ภาพลักษณ์รูปร่าง	ความไม่พึงพอใจต่อภาพลักษณ์รูปร่าง (n = 282)			ไค สแควร์ p-value
	ไม่พึงพอใจ	พึงพอใจ	รวม	
กังวล	66 (41.5)	93(58.5)	159 (100)	0.067
ไม่กังวล	38 (30.9)	85(69.1)	123 (100)	
รวม	104 (36.9)	178 (63.1)	282 (100)	

3.3 ความสัมพันธ์ระหว่าง ดัชนีมวลกาย การรับรู้ภาพลักษณ์รูปร่าง และความไม่พึงพอใจต่อภาพลักษณ์รูปร่าง กับการใช้ยาลดน้ำหนัก

ดัชนีมวลกาย กับการใช้ยาลดน้ำหนัก พบว่านักศึกษาที่มีค่าดัชนีมวลกายอยู่ในเกณฑ์อ้วน ร้อยละ 28.6 เคยใช้ยาลดน้ำหนัก ในขณะที่กลุ่มที่มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์หรือปกติร้อยละ 61.7 เคยใช้ยาลดน้ำหนัก ผลการวิเคราะห์พบความสัมพันธ์ระหว่างดัชนีมวลกายกับการลดน้ำหนักอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ (p value = 0.002)

การรับรู้ภาพลักษณ์รูปร่าง กับการใช้ยาลดน้ำหนัก พบว่า นักศึกษากลุ่มที่ไม่กังวลเรื่องภาพลักษณ์รูปร่างร้อยละ 63.2ใช้ยาลดน้ำหนัก เปรียบเทียบกับกลุ่มนักศึกษาที่กังวลเรื่องรูปร่างใช้ยาลดน้ำหนัก ร้อยละ 50 ผลการวิเคราะห์ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ภาพลักษณ์รูปร่างกับการใช้ยาลดน้ำหนัก (p value = 0.177)

ความไม่พึงพอใจต่อภาพลักษณ์รูปร่าง กับการใช้ยาลดน้ำหนัก พบว่า นักศึกษากลุ่มไม่พึงพอใจต่อภาพลักษณ์รูปร่าง ใช้ยาลดน้ำหนัก ร้อยละ 40.4 เปรียบเทียบกับกลุ่มที่พอใจต่อภาพลักษณ์รูปร่างใช้ยาลดน้ำหนักคิดเป็นร้อยละ 49.3 แต่ผลการวิเคราะห์ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างความไม่พึงพอใจต่อภาพลักษณ์รูปร่างกับการใช้ยาลดน้ำหนัก (p value = 0.337) (ดูตารางที่ 4.6)

ตารางที่ 4.6 ความสัมพันธ์ระหว่าง ดัชนีมวลกาย การรับรู้ภาพลักษณ์รูปร่าง และความไม่พึงพอใจต่อภาพลักษณ์รูปร่าง กับการใช้ยาลดน้ำหนัก

	การใช้ยาลดน้ำหนัก (จำนวน 122 ราย)		รวม	ค่า X ²	Sig.
	ใช้	ไม่ใช้			
	จำนวน (ร้อยละ)				
ดัชนีมวลกาย					
อ้วน	8(28.6)	20(71.4)	28(100)		
ต่ำกว่าเกณฑ์หรือปกติ	58(61.7)	36(38.3)	94(100)	9.536	.002*
					Sig. at $\alpha=0.05$
การรับรู้ภาพลักษณ์รูปร่าง					
ไม่กังวล	24(63.2)	14(11.5)	38(36.8)		
กังวล	42(50)	42(50)	84(100)	1.824	0.177
ความไม่พึงพอใจต่อภาพลักษณ์รูปร่าง					
ไม่พึงพอใจ	19(40.4)	28(59.6)	47(38.4)		
พึงพอใจ	37(49.3)	38(50.7)	75(100)	0.923	0.337
รวม	56(45.9)	66(54.1)	122(100.0)		